

(відчуження, ремонт, реконструкція, використання їх за нецільовим призначенням тощо). Останні мають утілювати основні ідеї та принципи, закладені в загальних обмеженнях права приватної власності та враховувати специфіку даного об'єкта правовідносин. Тому спеціальні норми законодавства покликані регулювати правомірність запровадження обмежень права приватної власності на житло в тих чи інших випадках та чітко визначати цільове використання приміщень жилих будинків з метою запобігання нанесення шкоди здоров'ю та життю його мешканців.

Література

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30.
2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. (із змінами від 28 березня 2014 р.) – Сайт ВРУ – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
3. Михайленко О. О. Речово-правові обмеження права приватної власності за стародавнім римським та сучасним цивільним правом України / О. О. Михайленко. – З., 2003. – 200 с.
4. Самойленко В. М. Цивільне та сімейне право України. Ч. 1: [навч. посіб.] / В. М. Самойленко. – 2-ге вид., перероб. та доп. – Х.: Юрсвіт, 2007. – 460 с.

УДК 347.922.3:656.045.2(043.2)

Сірук К. Л., студентка,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Білоусов В. М., старший викладач

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРЕТЕНЗІЙ ТА ПОЗОВІВ ПРИ РІЗНИХ ПЕРЕВЕЗЕННЯХ

На даному етапі переходу України до ринкових відносин, бурхливого розвитку підприємництва, відкриття великої кількості приватних фірм зросла роль транспорту для задоволення тих чи інших людських потреб. Під поняттям перевезення розуміється залізничне, повітряне, річкове і автомобільне перевезення.

У ст. 6 Закону України «Про транспорт» від 10 листопада 1994 р. [1] визначено загальні основи господарської діяльності підприємств транспорту. Перевезення пасажирів, вантажів, багажу та пошти, надання інших транспортних послуг, експлуатація та ремонт шляхів здійснюють залізниці, пароплавства, порти (пристані), автомобільні, авіаційні, дорожні підприємства, якщо це передбачено їх статутами.

У ЦК України визначено загальні норми щодо договорів про перевезення пасажирів і вантажів. Детальніше умови перевезення пасажирів, вантажів і багажу та відповідальність сторін за цими перевезеннями регулюють статuti (кодекси) окремих видів транспорту та правила, прийняті у встановленому порядку.

Порушення учасниками перевезення та буксирування своїх обов'язків є підставою для пред'явлення уповноваженою особою претензій і позовів до правопорушника. Обставини, що можуть зумовити матеріальну відповідальність перевізників, відправників, одержувачів вантажів і пасажирів та бути підставою для пред'явлення претензії і позову, засвідчуються комерційними актами та актами загальної форми [2, с. 211].

В пункті 3.3 роз'яснення Вищого господарського суду України «Про деякі питання практики вирішення спорів, що виникають з перевезення вантажів залізницею» від 29 травня 2002 р. № 04-5/601 [3] зазначено, що відповідно до ст. 43 Господарського процесуального кодексу ніякі докази не мають для господарського суду заздальгідь встановленої сили.

Акти загальної форми складаються для засвідчення інших порушень договору перевезення. Відповідно до ст. 158 Статуту автомобільного транспорту і розділу 9 Правил перевезення вантажів автотранспортом обставини, пов'язані з несхоронністю вантажів та іншими порушеннями договору перевезення, фіксуються у товарно-транспортній накладній, а у разі розходження в оцінці сторонами причин і характеру порушень оформляються актами встановленої форми, що прирівнюються до комерційних актів та актів загальної форми на інших видах транспорту.

На підтвердження фактів, що мають юридичне значення при вирішенні спорів, пов'язаних із торговельним мореплаванням, складається морський протест. Відповідно до глави 7 розділу IX Кодексу торговельного мореплавання, якщо під час плавання або стоянки судна мала місце подія, яка може бути приводом для пред'явлення до судноволодільця майнових вимог, капітан судна, щоб забезпечити докази для захисту прав і законних інтересів судноволодільців, робить у встановленому порядку заяву про морський протест [4].

За всіма видами перевезень передбачено обов'язковий претензійний порядок розв'язання спорів. Претензії, які виникають з перевезень вантажів, пред'являються до транспортної організації пункту призначення вантажу. Претензії, що виникають з перевезень пасажирів та багажу, можуть пред'являтися до транспортного органу відправлення або призначення на розсуд заявника. Передача права на пред'явлення до перевізника претензії або позову іншим організаціям чи громадянам не допускається.

Для усіх перевезень, за загальним правилом, у всіх транспортних статутах (кодексах), до пред'явлення перевізникові позову обов'язково слід пред'явити йому претензію.

Відповідно до ст. 944 ЦК України до вчинення перевізникові позову, що впливає з перевезення вантажу, є обов'язковим пред'явлення претензії в порядку, передбаченому транспортними статутами та кодексами [5].

Строки позовної давності та порядок пред'явлення позовів у спорах, пов'язаних з перевезеннями в закордонному сполученні, встановлюються транспортними статутами (кодексами) або міжнародними угодами.

У разі порушення зобов'язання, що впливає із договору перевезення, сторони несуть відповідальність, встановлену погодженням сторін, якщо інше не передбачено транспортними статутами та кодексами (ст. 920 ЦК України). Крім того, ЦК України встановлена також відповідальність перевізника за ненадання транспортного засобу і відповідальність відправника за невикористання наданого транспортного засобу (ст. 921), а також відповідальність перевізника за затримку відправлення пасажирів та порушення строку доставлення пасажирів до пункту призначення (ст. 922). Перевізник відповідає за втрату, нестачу, псування або пошкодження вантажу, багажу, пошти (ст. 924) [6, с. 186].

Література

1. Про транспорт: Закон України від 10 листопада 1994 р. (зі змінам та доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 12.
2. Бірюков І. А. Цивільне право України: Загальна частина / І. А. Бірюков, Ю. О. Заїка, В. М. Співак. – К.: Наукова думка, 2000. – 304 с.
3. Про деякі питання практики вирішення спорів, що виникають з перевезення вантажів залізницею: Роз'яснення Вищого господарського суду України від 29 травня 2002 р. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
4. Юридичний вісник України. – 2002. – № 31. – 3-9 серпня.
5. Цивільний кодекс України: прийнятий 16 січня 2003 року N 435-IV / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
6. Дзера О. В. Цивільне право України: Підручник у 2 книгах / О. В. Дзера. – К., Юрінком Інтер, 2002.